

*King Lear
(Het Trojaanse Paard)
Foto Herman Sorgeloos*

een halfduister staan. Een acteur verschijnt, wacht, verdwijnt, een tweede komt op, wacht, en langzaam komen er personages op het toneel staan die wachten. Een openingsscène die de hand van Decorte verradt: hier wordt gespeeld met ruimte en tijd, en de eenvoudige handelingen leggen een dwingend traag ritme op. Als er woordeloos sfeer en spanning is gecreëerd, wordt pas het eerste woord gedempt gesproken. Wanneer dan uiteindelijk Lear verschijnt, scoort Decorte zijn eerste punt: Shakespeare gaat zo voortvarend en formalistisch te werk, dat de eerste monoloog van de koning nauwelijks indruk maakt, omdat alles te vlug voorbijgaat. Maar hier maakt de koning grote indruk. De verschillende personages hebben bij hun verschijnen telkens het publiek verrast: hier lopen geen koningen en prinsesjes rond, alleen figuurtjes uit stripverhalen. De goede Gloucester met zijn te kleine deukhoed, zijn te wijde broek en zijn witte handschoenen stap uit een tekening van Humo's Ever. De meisjes zijn allemaal trutten, de boze zusters zijn naar een pensioonaar geweest en tooien zich met die gekke voelsprietjes die thans mode zijn. De schurk Edmund is een vies ventje van Kamagurka. Iedereen die verschijnt, is belachelijk. Wanneer tenslotte de koning zijn hofhouding komt vervoegen, blijkt hij weggelopen uit Marc Sleens Nero-strip. Consequenter dan in *Tasso* heeft Decorte zijn personages tot platte dimensies herleid, erop weddend dat dit procédé de ganse tekst zal kunnen blijven spannend houden.

Laing

20u30. Het opzetten van de ingewikkelde dubbelintrige verloopt uitstekend. De rol van Lear wordt door Dirk Van Dijk uitstekend gestal-

te gegeven. Hij reduceert de koning tot een eigenwijze brombeer. Dat is een interpretatie die in wezen juist is, want de tekst van Shakespeare geeft het duidelijk aan. In traditionele opvoeringen wordt dat weggespeeld, omdat men de koning met een aura van gezag omgeeft. Men verhult zijn ware wezen om te samen met het publiek onderdanig te blijven tegenover het concept van de monarch. Dat beeld wordt hier netjes opgeruimd. Ook de Gloucester van Willy Thomas werkt prachtig: hij heeft zijn techniek waarmee hij Tasso sprak, sterk uitgebreid en verrijkt. Daarbij heeft hij een boeiend, zenuwachtig gebarenspeel ontwikkeld dat de ongedurigheid van de slaafse hoveling netjes onderstreept. Dit is een ironische lezing die de spanning binnen de tekst erg duidelijk maakt, en dit doet door op eenvoudige, onsubtiele elementen te wedden. Tussen de bloemrijke taal van Shakespeare en het bestudeerde je-m-en-foutisme van de regie ontstaat een boeiend wrijvingsveld.

21 u. De zeggings van de tekst begint alle aandacht te vragen. Het blijkt dat slechts drie acteurs de verschralling interessant kunnen houden: Willy Thomas, Dirk Van Dijk en Bea Rouffart, als ze de nar vertolkt. De anderen cultiveren het niet-kunnen-spreken, alsof dit een kunst is. Ze vermorzelen zo systematisch de tekst dat hij onbegrijpelijk wordt. Die gevoelloosheid wekt de vraag op wie in deze productie de tekst wel echt begrijpt. Nu iedereen als een typetje is geplaatst, wacht de toeschouwer op de verdere evolutie van de personages. Met belangstelling kijkt hij uit naar wat er in de storm zal gebeuren. Immers, het stuk van Shakespeare zit raar in elkaar: het begint als een spannende vertelling, met heftige scènes, tot Lear zijn dochters de rug toekent en in de storm gaat zwerven

op de heide, in een laatste poging om emotionele chantage te plegen. Daar de hardvochtige dochters niet reageren, valt het stuk stil. In die lange stasis doen zich dan verrassende toestanden voor, die alleen maar filosofisch belang hebben. Er wordt dan afgetast wat blinde normaliteit en helderziende waanzin is (een gedachte die we nu bij psychologen als Laing terugvinden). Alleen als alle elementen heel voorzichtig tegenover elkaar worden geplaatst, als de momenten van aan elkaar gelijk worden (het aangrijpende moment Lear = Poor Tom) juist worden aangebracht, gaat de tekst wonderlijk werken.

21u15. De storm is uitgebroken. Theatraal heeft Decorte met een minimum aan middelen die fysische realiteit aangeduid: een windmachine, en een merkwaardig lichtinstrument dat heen en weer zwaait (het was al te zien in *Maria Magdalena*, maar krijgt hier pas een reële functie). Maar de personages beginnen plots naast elkaar te spreken. Iedereen gaat door in hetzelfde register en de scènes worden doelloos. Dan verschijnt Mieke Verdin als Poor Tom. Zij radbraakt de tekst en gebruikt een onaanvaardbare stemzetting. Ze bestaat niet en dus kan van het samenspel met Lear niets in huis komen. De tekst wordt onduidelijk en op de scène blijft lege drukte achter. Voor de eerste maal ziet men dat de productie in moeilijkheden geraakt. Nochtans zijn er een paar onvergetelijke momenten: de nar op gele rolschaatsen heeft een troebele aanwezigheid. Hij is niet vrank, niet wijsneuzerig. Hij is alleen doodsbang en waagt het toch nog om de waarheid te piepen. De regen wordt aangeduid door de nar met geweld confetti over het hoofd van de koning te laten gooien: een poëtisch en effectief beeld.